

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA MŁAWA
z dnia

w sprawie
zmiany nazwy ulicy

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 40) Rada Miasta Mława uchwała, co następuje:

§ 1. Rada Miasta Mława postanawia zmienić nazwę ulicy położonej między ul. Olsztyńską i ul. Mikołaja Kopernika na działkach nr nr 2840, 2865/2:

Dotychczasowa nazwa ulicy	Nowa nazwa ulicy
Braci Koszutkich	Braci Koszutskich

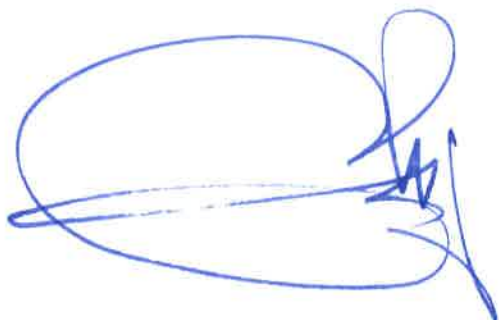
Położenie ulicy zostało oznaczone na wyrysie z mapy, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Mława.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady Miasta

Lech Prejs

RADCA PRAWNY
Cybulski
KROŚNIN (10) C/1000/2023
OL-1303

10-3037/3

Mikołaja Kopernika

Załącznik
do uchwały.....
Rady Miasta Mława
z dnia

Wrys z mapy w skali 1:1000

Przewodniczący Rady Miasta

Lech Prejs

Polskiego Czerwonego Krzyża

Braci Koszutkich

Bronisława Kieckiego

Wojciecha Piechowskiego

Polskiego Czerwonego Krzyża

Braci Koszutkich

Olsztyńska

10-2757/6

Uzasadnienie do uchwały w sprawie zmiany nazwy ulicy

Uchwała zawiera propozycję zmiany nazwy na Braci Koszutkich ulicy położonej na działkach nr nr 2840, 2865/2 między ul. Olsztyńską i ul. Mikołaja Kopernika. Położenie ulicy zostało przedstawione na wyrysie z mapy, stanowiącym załącznik do uchwały.

Zgodnie z uchwałą Nr 63 Miejskiej Rady Narodowej w Mławie z dnia 24 marca 1982 r. w sprawie unormowania nazewnictwa ulic na terenie m. Mława ulicy została nadana nazwa Braci Koszutzkich.

O zmianę nazwy ulicy wniosowała Katarzyna Koszutska, prawnuczka Kazimierza Koszutskiego, wskazując na błąd w nazwisku patronów ulicy. Kopia wniosku została załączona do niniejszego uzasadnienia do uchwały.

Nazwa ulicy upamiętnia Kazimierza Koszutskiego (1873 – 1939), Burmistrza Mławy w latach 1929 – 1934 oraz Stanisława Koszutskiego (1872 – 1930), prawnika, ekonomisty, publicysty i działacza politycznego. Do niniejszego uzasadnienia do uchwały zostały załączone noty biograficzne opublikowane w wydawnictwach Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Mławskiej: *Postacie w pisane w dzieje Mławy i regionu. Zeszyt 1* (wyd. 2014 r.) oraz *Zeszyt 2* (wyd. 2015 r.) Dokumenty uzyskane z Archiwum Państwowego w Warszawie Oddział w Mławie oraz ww. noty biograficzne potwierdzają, że patroni ulicy nosili nazwisko Koszutski.

Sz. P. Naczelnik Marek Polak

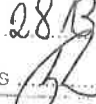
Wydział Gospodarki Nieruchomościami
i Planowania Przestrzennego

Urząd Miasta Mława

Stary Rynek 19

06-500 Mława

Warszawa, dn. 30.01.2023

URZĄD MIASTA MŁAWA	
Kancelaria Urzędu	
Wpłynęło	2023-02-20
L. dz.	28 B D A 2023
Podpis	

Od: Katarzyna Koszutska

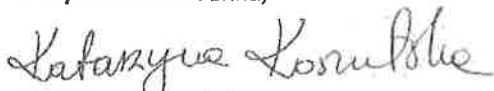
Szanowny Panie Naczelniku,

Jako prawnuczka Kazimierza Koszutkiego, Burmistrza Miasta Mławy w latach 1930-1934, chciałam zwrócić się z ogromną prośbą o wprowadzenie poprawki w nazewnictwie ulicy, której razem z bratem Stanisławem piastuje. Według Planu zagospodarowania a także obecnej nomenklatury ulic, nazywa się ona ul. Braci Koszutzkich. Jest to błąd niewiadomego pochodzenia. Ta, tu niemieckobrzmiąca wersja nazwiska, poprawnie w każdym pokoleniu pisana było i jest nadal przez zbitkę liter „ts”: Koszutski. Tak też brzmiała na znakach nazwa tej ulicy „Braci Koszutzkich” paręnaście lat temu.

Wraz z moim ojcem Wojciechem, wnukiem Kazimierza Koszutkiego, odtwarzamy obecnie drzewo genealogiczne i śledzimy formę upamiętnienia naszych przodków. Ze względu na tak bliski związek pradziadka z Mławą, zależy nam aby nazwa ta i jego upamiętnienie było właściwe.

Będę wdzięczna za informację na temat procesu zmiany i ewentualnych kolejnych kroków jakie powinniśmy poczynić.

Z wyrazami szacunku,

Katarzyna Koszutska

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ ZIEMI MŁAWSKIEJ

**POSTACIE
WPISANE W DZIEJE
MŁAWY I REGIONU**

ZESZYT 1

Autorzy not biograficznych:

**Leszek Arent, Andrzej Grochowski, Andrzej Grzymkowski,
Przemysław Miecznik, Zbigniew Wawrzyński, Leszek Zygnier.**

Mława 2014

KAZIMIERZ KOSZUTSKI **(1873-1939)** **działacz samorządowy, burmistrz Mławy w latach 1929-1934**

Urodził się w 1873 r. w miejscowości Ibramowice w powiecie miechowskim, w województwie krakowskim, w rodzinie szlacheckiej pieczętującej się herbem Leszczyńscy. Był synem Kazimierza, powstańca 1863 r. i Bronisławy z d. Mazaraki. Szkołę powszechną i gimnazjum ukończył w Kielcach. Następnie ukończył Szkołę Zdobniczą w Zakopanem. Nie rozwijał zainteresowań artystycznych i nie podjął pracy zawodowej w tej dziedzinie, choć do końca życia amatorsko parał się malarstwem i rzeźbą. Znany był również z uzdolnień muzycznych.

Do Mławy część rodziny Koszutkich przeniosła się prawdopodobnie przed I wojną światową, skoro siostra Wanda wyszła za mąż za Lipkę, tuż przed I wojną światową. Zmarła w 1918 r. w Mławie, pochowana została na cmentarzu parafialnym.

Kazimierz przed I wojną światową był zarządcą majątku Tyszkiewiczów Płużno koło Stroga nad Horyniem. W 1915 r. udał się do Tambowa, gdzie sprawował kierownicze stanowiska w polskich samopomocowych organizacjach uchodźczych. W Tambowie opatentował swój wynalazek, którym był przyrząd do samoczynnego zapisywania nut w trakcie gry na fortepianie.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Kazimierz Koszutski w 1918 r. wrócił do Polski i zamieszkał w Kaliszu. Początkowo pracował jako kierownik Wydziału Samorządowego w Starostwie. Po kilku latach, dzięki poparciu Polskiej Partii Socjalistycznej został wybrany prezydentem tego miasta. Będąc prezydentem w dużym stopniu przychylił się do odbudowy Kalisza zniszczonego przez wojska niemieckie w 1914 r. Po prezydenturze Kalisza został kierownikiem Wydziału Powiatowego Starostwa w Siedlcach. Następnie przeniósł się do Mławy.

Po uzyskaniu w wyborach do Rady Miasta w Mławie w 1926 r. przez ugrupowania lewicowe dużej liczby mandatów, uzyskał stanowisko wiceburmistrza miasta, ale już z wynagrodzeniem i stałym urzędowaniem. Dotychczas funkcja ta była honorowa, ponieważ wiceburmistrz przeważnie urządował tylko w razie nieobecności burmistrza. Między Koszutskim a burmistrzem Feliksem Wiercińskim rozpozczęła się rywalizacja o pozyskiwanie zwolenników. W 1929 r. w kolejnych wyborach socjaliści wspólnie

z radnymi z ugrupowań żydowskich i BBWR zdobyli większość w radzie miejskiej, a Kazimierz Koszutski został powołany na stanowisko burmistrza. Wiceburmistrzem został przedstawiciel sanacji – Wiktor Piłch.

Pod rządami burmistrza Koszutskiego i koalicji socjalistyczno-żydowsko-sanacyjnej przewartościowana została w znacznym stopniu polityka miasta. Więcej uwagi i wydatków z budżetu miasta przeznaczono na potrzeby społeczne. Otwarto przytułek dla starców Żydów, przy ulicy Leśnej wybudowano dwa domy dla bezrobotnych i biednych rodzin eksmitowanych z domów czynszowych, wyremontowano kilka ulic znajdujących się na peryferiach miasta, uporządkowano plac 1 Maja. Poza tym rozbudowano miejską elektrownię, instalując trzeci motor o sile 300 koni mechanicznych, przebudowano dawną carską ujeżdżalnię koni na szkołę powszechną, przystąpiono do regulacji rzeczki Seracz, przepływającej przez miasto, utworzono też ośrodek zdrowia.

Miasto subsydiowało trzy gimnazja i szkołę handlową, a także dwa przytulki dla starców, przedszkola, szkołę dokształcającą dla rzemieślników. W muzeum miejskim zatrudniona została kustoszka, która fachowo prowadziła tą nowo otwartą placówkę kultury.

Burmistrz Koszutski planował ważne dla rozwoju miasta inwestycje: budowę nowych budynków dla szkół, budowę gmachu sądu okręgowego i przeniesienie hipotek ziemskich z Płocka i Łomży do Mławy, zaopatrzenia miasta w wodę do picia i zbudowanie kanalizacji. Ponadto rozważano zbudowanie wiaduktu nad torami kolejowymi przy stacji na Wólce.

Działania przeprowadzone przez władze miasta pod kierownictwem Koszutskiego, znacznie poprawiły funkcjonowanie miasta i ułżyły częściowo życiu ludzi ubogich, ale też poważnie zadłużyły budżet miasta. Odbiło się to na kolejnych wyborach do rady miasta, które socjaliści przegrali. Ponieważ w zdominowanej przez prawicę radzie nie udało się przez dłuższy okres czasu wybrać koalicji i powołać nowego burmistrza, Koszutski jeszcze przez kilka miesięcy piastował swoją funkcję, do czasu powołania burmistrza komisarycznego, czyli tzw. tymczasowego, którym został były prezydent Płocka – Bolesław Jarosiński.

Kazimierz Koszutski opuścił Mławę i wyjechał do Katuszyna, gdzie w latach 1934-1939 pełnił funkcję burmistrza. Zmarł w tym mieście 18 września 1939 r. w trakcie ewakuacji miasta przed wkraczającymi wojskami niemieckimi.

Efektownym i spektakularnym dniem w działalności burmistrza Ko-

szutkiego i dziejach Mławy, była wizyta prezydenta Ignacego Mościckiego w dniu 26 maja 1930 r. Dostojnego gościa o godz. 13 na rynku miejskim, przy wzniesionej na jego przyjazd bramie, przywitał burmistrz miasta zwracając się w następujący sposób: „*Najdostojniejszy Gościu, Panie prezydencie Najjaśniejszej Rzeczypospolitej! W imieniu mieszkańców starego, bo 5 wieków liczącego miasta – staję przed Twoim Obliczem w chwili, w której w najwyszukaną formę ujęte słowa znaczenia mieć nie mogą.*

Ze słowy powitania płyną ku Tobie, Panie Prezydencie, przez pokolenia wysnionej niepodległej Polski, słowa hołdu wdzięcznego. Wita Cię pokolenie ojców naszych, tych co wszczepiali w nas miłość do Ojczyzny i rozpaczynek walkach chcieli rwać kajdany niewoli; wita Cię współczesne pokolenie, co w czasach ucisku z zaparciem się siebie wytrwała pracą i walką dążyło ku lepszej przyszłości z wiarą w odrodzenie Państwa; wita Cię pokolenie synów i córek, co krwią młodocianą zrosiło pola walki o niepodległość i obronę granic; witają Cię rozpromienione lica pokolenia, zrodzonego na wojnej już ziemi”.

Nadanie prezydentowi Mościckiemu honorowego obywatelstwa Mławy było uświetnieniem jego pobytu w naszym mieście. Wizyta przyczylna się do wzrostu popularności Koszutkiego wśród mieszkańców i w regionie. Nie pomogła jednak w utrzymaniu stanowiska burmistrza.

Warto w tym miejscu dodać, że sprawowanie urzędu burmistrza przez Koszutkiego, przypadło na okres największego kryzysu gospodarczego, który dotknął nie tylko Polskę, ale cały świat. Podkreślić wypada, że Kazimierz Koszutski jest najbardziej rozpoznawalnym wśród przedwojennych burmistrzów Mławy.

Opracowano na podstawie: Polski Słownik Biograficzny t. XIV, Wrocław – Warszawa 1968-1969; *Życiorys mławianina L. C./ 1895-1964/* na konkurs Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Mławskiej (maszynopis 1965 r.); „Głos Mławski” nr 18 z 1930 r.; R. Juszkiewicz. *Mława – jej dzieje – lata 1914-1939*, Mława 2004;

Leszek Arent

TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ ZIEMI MŁAWSKIEJ

**Postacie
Wpisane w Dzieje Mławy
i Regionu**

ZESZYT 2

Autorzy not biograficznych:
Leszek Arent, Andrzej Grochowski, Przemysław Miecznik.

Mława 2015

STANISŁAW KOSZUTSKI (1872-1930)

prawnik, ekonomista, publicysta, działacz lewicowy

Urodził się w 1872 roku w Ibramowicach w powiecie miechowski. Ojciec Kazimierz był studentem Ecole Imperiale des Ponts et Chaussées, uczestnikiem powstania styczniowego, matką była Bronisława z Maziarских. Miał dwóch braci: Kazimierza burmistrza Mławy w latach 1929-1934 i Bronisława – z zawodu lekarza o lewicowych poglądach.

Początkowo uczęszczał do gimnazjum rosyjskiego w Siedlcach a następnie w Kielcach. W trakcie nauki uczestniczył w nielegalnych kółkach samokształceniowych o profilu patriotyczno-socjalistycznym, redagował także gazetkę rękopiśmienną, w której publikował swoje rozprawki ekonomiczne. W gimnazjum zetknął się z marksizmem pod wpływem Kazimierza Kelez-Krausa. W 1891 roku ukończył gimnazjum i wstąpił na Wydział Prawa Uniwersytetu Warszawskiego. Nadal aktywnie uczestniczył w nielegalnych organizacjach samokształceniowych o charakterze socjalistycznym. W 1894 roku został aresztowany za udział w manifestacji studenckiej, co skutkowało wydaleniem z uniwersytetu i dwuletnim zesłaniem do guberni sybirskiej nad Wołgą. Na mocy amnestii, w styczniu 1895 r. opuścił miejsce zesłania i podjął studia na uniwersytecie w Kijowie, które ukończył w 1897 roku. Po ich ukończeniu powrócił do Warszawy.

W Warszawie odbył bezpłatną aplikację w kancelarii adwokackiej, na życie zarabiając pracą dziennikarską w redakcji „Kuriera Porannego”. Pisał artykuły o treści społecznej, rozprawki ekonomiczne a także wiersze. Nadal zajmował się działalnością nielegalną w organizacjach studenckich. Jego poglądy polityczne oscylowały wokół Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy. Nie jest

pewne czy był członkiem tej partii, w każdym razie reprezentował jej ideologiczny kierunek.

Pierwszą książkę *Rozwój przemysłu wielkiego w Królestwie Polskim* napisał w latach 1897/98. Za uzyskane honorarium wyjechał na studia do Berlina, a następnie do Paryża. W 1900 roku powrócił do Warszawy. Swoją czas dzielił między pracę adwokacką, naukową, publicystyczną i działalnością społeczną. Jako adwokat zaczął odgrywać większą rolę w okresie rewolucji 1905-1907. Należał do lewicującej adwokatury polskiej, zgrupowanej w Związku Prawników Polskich, będących pod wpływem SDKPiL.

Ważnym kierunkiem działalności Stanisława Koszutkiego było piarstwo. Zajmował się pracą naukową jak również publicystyką, pisząc dla „Głosu”, „Ogniwa”, „Gazety Handlowej”, „Gazety Sądowej”. Współpracował też z „Wielką Encyklopedią Powszechną Ilustrowaną”. Najważniejsze publikacje Koszutkiego okresu zaborów i I wojny światowej: „*Rozwój przemysłu wielkiego w Królestwie Polskim*” (1901r.); „*Nasz przemysł wielki na początku XX stulecia. Obraz statystyczny*” (1905 r.); „*Rozwój ekonomiczny Królestwa Polskiego w ostatnim trzydziestoleciu (1870-1900)*” (1905 r.). Za prace te otrzymał nagrodę „Gazety Losowań”. Praca Koszutkiego „*Podręcznik ekonomii politycznej*” miał 4 wydania. W okresie wielkiej wojny napisał i wydał: „*Wojna europejska a życie ekonomiczne ziem polskich*” (1915r.) „*Nasze miast a samorząd*” (1915 r.), „*Co nam dała Rosja i co nam wzięła*” (1915 r.), „*Geografia gospodarza Polski historycznej i etnograficznej*” (1918r.). Wydawane pozycje książkowe napisane były z pozycji socjalistycznych, a ekonomiczne oparte na teorii marksistowskiej.

Trzecim kierunkiem działalności Stanisława Koszutkiego była praca nauczycielska i odczytowa. Uczył prawa i ekonomii oraz geografii gospodarczej w klasach ósmych szkół handlowych. Wygłaszał odczyty i wykładał tematykę ekonomiczną oraz problemy społeczne w różnych stowarzyszeniach oświatowych:

w Towarzystwie Wyzszych Kursów Wakacyjnych, na Uniwersytecie dla Wszystkich, na Wyzszych Kursach Handlowych im. Zielińskiego.

W roku 1918 opuścił Warszawę i zamieszkał w Mławie, w której przebywał do śmierci. Tu prowadził kancelarię adwokacką. Zły stan zdrowia spowodował spadek jego aktywności pisarskiej i wykładowej. W okresie mławskim napisał tylko jedną książkę „*Walka Młodzieży polskiej o wielkie ideały 1881-1900*”, wydaną w 1928 roku. Po kilku latach mieszkania w Mławie stał się liderem miejscowych środowisk o poglądach lewicowych. Przejściowo został wybrany do zarządu Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” wraz z E. Trznadłową i Lucjanem. Czerwińskim. W wyniku akcji prawicowych zwolenników towarzystwa, walne zebranie w dniu 15 czerwca 1923 roku wybrało nowy zarząd, bez przedstawicieli lewicy. Jako reprezentant jej interesów i radny zgłosił wniosek do Rady Miejskiej, wspólnie z radnymi żydowskimi Majern Kanarikiem, Iserem Borensteinem, Judą Leibem Lewentalem o zainteresowanie się ubogimi, pozabawionymi środków finansowych mieszkańcami miasta. Postulował, aby władze miejskie zakupiły pewną ilość węgla, torfu i drzewa w celu odsprzedazy tych towarów ludności ubogiej, ale pracującej, po cenach zakupu oraz bezpłatnie ludności bezrobotnej i pogrążonej w nędzy. Wniosek Koszutkiego został przyjęty.

Poglądy polityczne Stanisława Koszutkiego w okresie jego zamieszkania w Mławie uległy zmianie. Już w okresie I wojny światowej odszedł od poglądów reprezentowanych przez SDKPiL, a zbliżył się do koncepcji obozu pepeesowsko-legionowego. Skomponował nawet pieśń i napisał do niej słowa „Cześć Legionom”, wykonanej w Filharmonii Warszawskiej. Sympatyzował z lewicą i komunistów. Głośną była obrona sprawy kasjera mławskiego go magistratu – Pawłowskiego i właściciela składu aptecznego w Przasnyszu – Smolińskiego, skazanych przez sąd wojenny na

karę śmierci. W drugiej instancji udało się Koszutiemu uzyskać uniewinnienie.

W 1928 roku wstąpił do Polskiej Partii Socjalistycznej, związał się z dawną Frakcją Rewolucyjną. Już wcześniej w wyborach do sejmiku w 1922 roku stał na czele PPS w Mławie. W wyborach do sejmiku w 1928 r. startował z listy „Lewicowy Blok Robotniczo-Włościański współpracujący z Marszałkiem Józefem Piłsudskim”, który Okręgowa Komisja Wyborcza nr 8 w Ciechanowie zmieniła na „Listę Stanisława Koszutkiego”, a którą z braku odpowiedniej liczby podpisów nie dopuściła do wyborów. Nie pomógł protest zgłoszony przez Koszutkiego. Działanie komisji budziło wiele wątpliwości.

W tym okresie Stanisław Koszutki był bardzo atakowany przez prorządowy „Głos Pracy”. Zarzucano mu, że „*Po Mławie snują się nędzarze, snują się bose i głodne dzieci bez opieki. Ludzie umierają z głodu, jak świadczą o tym ostatni wypadki głodowej śmierci na Zabrodach – a p. Koszutki w dobie najbardziej potrzebujących się potrzeb opieki społecznej i oświaty – zajęty jest wielką polityką i wystawianiem swojej kandydatury do Sejmu*”. Zarzuty nazbyt tendencyjne i niesłuszne. Miastem rządził nie Stanisław, tylko jego brat – Kazimierz i to on mógł ponosić odpowiedzialność za skrajne przypadki śmierci głodowej.

W 1930 roku podczas wizyty w Mławie Ignacego Mościckiego – prezydenta RP, w czasie spotkania z mieszkańcami miasta, które odbyło się w sali mławskiej „Lutni”, jednym z mówców był adwokat Stanisław Koszutki, który – jak zanotował „Głos Mławski” – „*w pięknej formie przedstawił m.in. najistotniejsze problemy Mławy i pogranicza mławskiego, mówił o losie Mazurów, o planach uczynienia z naszego miasta poważnego ośrodka kulturalnego, przemysłowego i handlowego*”.

Stanisław Koszutki zmarł w Warszawie 5 sierpnia 1930 roku. Ocenę jego postaci dokonał prawnik „Głos Mławski” pisząc „*Inną jego tak silnie związaną było w ostatnim dziesięcioleciu*

z Mławą, że nad świeżą jego mogiłą łączą się w uczuciach szczerego żalu wszyscy ci, którzy Go znali i z Nim współpracowali. Jako długoletni członek Rady Miejskiej i Wydziału Powiatowego w Mławie rozwijał On działalność w naszym mieście na polu społecznym. Dzięki jego inicjatywie pobudowano miasto dwa domy dla bezdomnych, rozszerzono znacznie zakres opieki społecznej, która energicznie zajęła się losem najbardziej potrzebujących ludności... J... Wbrew jakimkolwiek fałszywym poglądom o Jego zapatrywaniach politycznych, był On na wskroś Polakiem, gorącym patriotą”.

Opracowano na podstawie: Z. Landau, *Polski Słownik Biograficzny*, t. XIX; Cz. Gutry, *Zapiski w historii powiatu mławskiego*, „Notatki Płockie”, nr 26, Płock 1963; T. Oracki, *Leksykon sławnych Mazowszan. Zastąpieni dla Mazowsza w XIX i XX w.*, Ciechanów 1977; J. Ostaszewski, *Dzieje Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia”*, Mława 1931; R. Juszkiewicz, *Mława – Jej dzieje (lata 1914-1939)*, t. II, (część druga), Mława 2004; L. Czerwiński, *Życiorys Mławianina L. C. 1895-1964*, MZZ/H/1817; „Głos Pracy” nr 9 z 15 lutego 1928; „Głos Mławski”, nr z 25 maja i 24 sierpnia 1930.

Leszek Arent